

Andrzej Koperski

Przemyśl - Zamek

Informator Archeologiczny : badania 4, 261-262

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania miały na celu zbadanie XVII-wiecznego otoczenia zamku w części północno-wschodniej i wcześniejszych pozostałości obronnych. W związku z tym wytyczono wykop I, równoległy do osi bramy, w odległości 28 m na południowy wschód, prostopadły do muru fortyfikacji oraz wykop II, którego oś jest prostopadła do muru zamku i przylega do okna, znajdującego się w odległości 2,1 m od baszty okrągłej. W wykopie I dają się zauważyć ślady zachowanego przedpiersia wałowego z umocnieniami drewnianymi. 14 m od muru fortecznego, na głębokości około 40 cm, pod warstwą próchnicy, zalega zwietrzelina skalna, piaskowca, przechodząca niżej w litą skałę. W odległości około 20 m, skała łagodnie opada, schodząc 120 cm poniżej. Wypełnisko tej niecki, będącej najprawdopodobniej pozostałością fosy wcześniejszego zamku, zawiera w niższych partiach materiał głównie XVII-wieczny, w postaci dużej ilości kafli z ornamentem plastycznym, zwierzęco-roślinnym oraz ceramikę i płytki posadzkowe z polewą.

W wykopie II odsłonięto mur zamku, posadowiony na skale. Poziom skały jest tu o około 5 cm wyżej niż w fosie. Wykop ukazuje 4 m spadek skały w kierunku północno-wschodnim. Zabytki wydobyte w tym wykopie pochodzą również z XVII wieku i z wieków późniejszych. Na szczególną uwagę zasługuje moneta miedziana z czasów Jana Kazimierza, której awers przedstawia orła, nieczytelny napis i datę 1663; rewers zaś profil Jana Kazimierza z napisem IOAN..., dalszy napis nieczytelny.

NYSA, ul Bracka

patrz średniowiecze

ODRZYKON — Zamek,
pow. Krosno

patrz średniowiecze

PIN CZÓW — „Wierciszów”

patrz średniowiecze

POZNAŃ — Stare Miasto
ul. Garbary 75/77

patrz średniowiecze

PRZEMYŚL — Zamek

Muzeum Ziemi Przemyskiej
w Przemyśle

Badania prowadził mgr Andrzej Koperski. Finansował Powiatowy Konserwator Zabytków w Przemyśle. Zamek z okresu nowożytnego.

Badania archeologiczno-architektoniczne miały na celu dostarczenie materiałów do projektu przyszłej adaptacji reliktyw zabytkowego zamku. Po przebadaniu wzgórza zamkowego kilkunastoma wykopami o łącznej objętości około 250 m³ uzyskano następujące wyniki:

- 1) od strony południowej odkryto fundamenty baszty o rzucie kwadratu, o bokach długości 9,1 m, wewnątrz było prostokątne o wymiarach 4,5 x 3,5 m. Grubość murów zewnętrznych baszty wynosiły 2,8 m, natomiast ściana wewnętrzna była grubości 1,6 m. Odkryto także pozostałości otworu przejściowego. We wnętrzu zachowała się posadzka z cegły palcówki. Z basztą integralnie związane są odkryte odcinki kurtyny południowo-zachodniej i południowo-wschodniej. Wątek zarówno baszty jak i kurtyn stanowią duże bryły kamienia łamanego kładzionego na zaprawie wapienno-piaskowej. Należy zaznaczyć, że mury baszty od strony południowo-zachodniej przylegają do wewnętrznego skłonu wału wczesnośredniowiecznego grodu. Przyjmując powstanie całego obwodu obecnego zamku na pierwszą połowę XVI wieku, należałoby analogicznie datować odkrytą basztę i fragmenty kurtyn;
- 2) po stronie południowo-zachodniej odkryto resztki kurtyny, która od strony zachodniej najprawdopodobniej uległa całkowitemu zniszczeniu;
- 3) w wykopach we wnętrzu oraz przed budynkiem między bramą wjazdową a basztą północną odkryto fundamenty starszego budynku kształtu prostokątnego, pochodzącego przypuszczalnie z drugiej fazy budowy zamku renesansowego. Do budynku tego przytykał odkryty fundament pochodzący przypuszczalnie z XVIII wieku. Na zewnątrz powyższe mury wspierały dwie skarpy odkryte także w trakcie badań;
- 4) wykopy w bramie wjazdowej, ze względu na złożoną sytuację architektoniczną, nie pozwoliły na ostateczne wyjaśnienie chronologii murów, zwłaszcza przy bramie ostrołukowej;
- 5) stwierdzono, iż odkryty mur zalegający piwnicę baszty północnej, jest chronologicznie starszy od murów baszty.
Badania powinny być kontynuowane.

RAWA MAZOWIECKA

patrz średniowiecze

SANDOMIERZ —
mury obronne

patrz średniowiecze

SANDOMIERZ —
Kościół i szpital św. Ducha

patrz średniowiecze